FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT ANTONIO TIZZANO

föredraget den 26 september 2002 [1]

1. Genom beslut av den 28 juli 2000 har High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Förenade kungariket; nedan kallad High Court), vänt sig till domstolen i enlighet med artikel 234 EG med begäran om ett förhandsavgörande av två frågor om tolkningen av artikel 49 EG. Sammanfattningsvis vill High Court få klarlagt huruvida lagstiftningen i en medlemsstat, enligt vilken TV-sändning på det nationella territoriet av sportevenemang i andra medlemsstater är förbjuden, när reklamskyltar visas som uppställts på den plats där dessa evenemang äger rum för att göra reklam för produkter (i förevarande fall alkoholhaltiga drycker) beträffande vilka TV-reklam i den förstnämnda staten är förbjuden, är förenlig med artikel 49 EG.

Tillämpliga bestämmelser

2. Det är artikel 49 EG som vad avser den gemenskapsrättsliga lagstiftningen är av betydelse här. I denna artikel garanteras som bekant friheten att tillhandahålla tjänster inom gemenskapen.

3. Vad däremot avser den nationella lagstiftningen skall det framför allt hänvisas till de franska bestämmelserna om TV-reklam för alkoholhaltiga drycker, i första hand lag nr 91-32 av den 10 januari 1991 om bekämpning av tobaksberoende och alkoholism (nedan kallad Evin-lagen), [2] med ändring av artikel L.17 i Code de débits de boissons (nedan kallad CDB). [3]

4. Evin-lagen grundas på den princip enligt vilken varje form av reklam för alkoholhaltiga drycker (det vill säga med en alkoholhalt som överstiger 1,2°) är förbjuden som inte är uttryckligen tillåten. Eftersom TV-reklam för alkoholhaltiga drycker inte är uttryckligen tillåten enligt artikel 17 i CDB, är den i enlighet med denna princip således förbjuden.

5. Detta förbud bekräftas uttryckligen i artikel 8 i förordning nr 92-280 av den

1 — Originalspråk: italienska.

2 — JORF av den 12 januari 1991, s. 615.

3 — Nu artikel L.3323-2 i Code de la santé publique.

27 mars 1992 om reklam och sponsring på TV.[4] I denna artikel föreskrivs följande:

"Det är förbjudet med reklam som avser dels produkter beträffande vilka TV-reklam är föremål för förbud i lag, dels följande produkter och ekonomiska sektorer:

Alkoholhaltiga drycker med en alkoholhalt som överstiger 1,2°...."

6. Överträdelse av Evin-lagen karaktäriseras som en "délit" enligt fransk straffrätt. I artikel L.21 i CDB föreskrivs nämligen följande:

"Överträdelse av bestämmelserna i artiklarna L.17, L.18, L.19 och L.20 straffas med böter om 500 000 FRF. Det maximala bötesbeloppet kan ökas till 50 procent av det belopp som utgör kostnaden för den olagliga reklamen.

Vid upprepade överträdelser kan domstol förbjuda försäljning av den alkoholhaltiga dryck som är föremål för den olagliga reklamen för en tid om ett till fem år."

4 — JORF av den 28 mars 1992, s. 4313.

7. En viktig roll för kontroll på området har dessutom givits Conseil supérieur de l'audiovisuel (nedan kallat CSA), som kan vidta administrativa åtgärder mot de franska TV-bolag som inte följer Evin-lagen. I denna roll utarbetade CSA år 1995 en "förfarandekodex" för att informera om hur myndigheten avsåg att tolka bestämmelserna i Evin-lagen med avseende på sändning av sportevenemang vid vilka reklam för alkoholhaltiga drycker visas (till exempel på idrottsmännens tröjor eller på reklamskyltar som uppställts vid spelplatsen).

8. Även om all diskriminering franska och utländska alkoholhaltiga drycker emellan är utesluten enligt kodexen, åläggs annonsörer, mellanhänder, sportförbund och TV-bolag största vaksamhet i det fall liknande reklam visas under sportevenemang som äger rum utomlands. De bolag som i Frankrike sänder bilder från evenemangen bör i detta fall inte foga sig i att reklam visas på den plats där evenemangen äger rum och inte vara med om att reklam placeras ut och såvitt möjligt förhindra att den visas igen.

9. Denna allmänna regel preciseras därefter bättre genom den åtskillnad som görs mellan "internationella evenemang" och

"andra evenemang som äger rum utomlands". [5] Vid "internationella evenemang", som sänds i ett stort antal länder och således inte kan anses vara särskilt riktade till den franska allmänheten, kan TV-bolagen inte anklagas för medgörlighet, även om reklamen framträder på TV-skärmen, när bilder sänds som bolagen inte kan kontrollera tagningen av. "Andra evenemang" vars sändningar speciellt riktar sig till den franska allmänheten behandlas däremot annorlunda. Om lagstiftningen i värdlandet tillåter reklam för alkoholhaltiga drycker på platsen för tävlingen, är parterna som förhandlar med innehavarna till TV-rättigheterna i detta fall skyldiga att göra allt som står i deras makt för att förhindra att reklam för alkoholhaltiga drycker visas i Frankrike och informera den utländska motparten om gällande fransk lagstiftning.

10. Slutligen skall den engelska lagstiftningen på området nämnas helt kort, vilken enligt vad som framgår av beslutet inte innehåller förbud mot TV-reklam för alkoholhaltiga drycker. [6] I denna lagstiftning fastställs dock allmänt att reklammeddelanden inte skall ge intrycket att dessa drycker kan öka den mentala eller fysiska (särskilt den sexuella) förmågan, populariteten, attraktiviteten, manligheten eller kvinnligheten, eller vara till hjälp i de personliga relationerna eller medföra sociala framgångar eller att idrottsresultat förbättras.

Bakgrund och förfarande

11. De faktiska omständigheterna i målet vid den nationella domstolen rör en rad avtalsförhållanden, som sinsemellan har mer eller mindre samband och som berör företagen Bacardi-Martini S.A.S., Cellier des Dauphins, Newcastle United Football Company Ltd, Dorna Marketing (UK) Ltd och CSI Ltd (nedan kallade respektive Bacardi, Cellier, Newcastle, Dorna och CSI). Närmare bestämt är Bacardi och Cellier franska bolag som är verksamma inom framställning och saluföring av alkoholhaltiga drycker, Newcastle ett engelskt bolag som är ägare och manager för ett fotbollslag och ett fotbollsstadium, Dorna ett bolag med säte i England och Wales som säljer och handhar reklamplatser på elektroniskt drivna skyltar som placerats runt fotbollsplaner, och slutligen CSI ett bolag bildat enligt engelsk rätt, vars verksamhet består i försäljning av TV-rättigheter för sportevenemang.

5 — CSA har inte tillhandahållit någon officiell förteckning över de evenemang som den anser vara "internationella evenemang" eller "andra evenemang". Jag tror mig dock ha förstått att CSA anser att följande evenemang är "internationella evenemang": alla omgångar i den av UEFA anordnade Champions League (fotboll), alla internationella matcher, inklusive vänskapsmatcher, som spelas av det franska fotbollslandslaget, alla matcher i Five, nu Six Nations Rugby Championship och finalerna i världsmästerskapet i rugby, och alla Grands Prix i Formel 1. Följande evenemang anses däremot vara "andra evenemang": tidigare omgångar (det vill säga matcher före kvartsfinaler) i UEFA-cupen i fotboll, tidigare omgångar (det vill säga matcher före kvartsfinaler) i (den numera nedlagda) Cupvinnarkupen, och matcher i Inter-Totocupen (fotboll).

6 — High Court har särskilt hänvisat till bestämmelserna i British Code of Advertising.

12. De avtalsförhållanden som rör parterna kan sammanfattningsvis beskrivas enligt följande:

i) På grundval av ett avtal som ingicks år 1994 mellan Football Association Premier League Ltd och de bolag som var parter i detta (däribland Newcastle) å ena sidan och Dorna å den andra sidan. Dorna hade givits i uppdrag att sälja och handha reklamplats vid sidolinjerna på fotbollsplanerna vid samtliga de matcher som Premier Leagues lag spelade hemma.

ii) På grundval av två avtal som Dorna ingått i november 1996 med Bacardi och Cellier. Dorna hade åtagit sig att tillhandahålla de två franska bolagen reklamplats under en match mellan Newcastle och Metz (ett franskt lag) som inom ramen för tredje omgången av UEFA-cupen skulle äga rum i England den 3 december 1996.

iii) Med stöd av ett särskilt avtal hade Newcastle därefter till CSI överlåtit sändningsrättigheterna för denna match och därvid särskilt åtagit sig att, såvitt här är av intresse, tillåta och/eller se till att en direktsändning av matchen i fransk television möjliggjordes. CSI överlät därefter rättigheterna för återutsändning i Frankrike av denna match till Canal+.

13. Strax innan matchen skulle börja på den fastställda dagen upptäckte Newcastle att Bacardi och Cellier av Dorna hade förvärvat reklamplats för att göra reklam för sina alkoholhaltiga drycker. Sedan Newcastle underrättat Dorna om att matchen skulle sändas i Frankrike, där TV-reklam för alkoholhaltiga drycker inte är tillåten, anmodade bolaget Dorna att ta bort reklamen för de två franska bolagen från sina skyltar.

14. Eftersom reklamen inte kunde tas bort innan matchen började, programmerades det elektroniska systemet för skyltarna för att förhindra att den visades med mer än en eller två sekunders intervaller under matchen.

15. Då Bacardi och Cellier ansåg att de lidit skada på grund av att deras reklam väsentligen tagits bort, väckte bolagen den 23 juli 1998 talan vid High Court mot Dorna och Newcastle om bland annat "damages, declarations and injunctive relief" (skadestånd, fastställelse och interimistiskt föreläggande). Enligt ett avtal mellan parterna återkallades talan mot Dorna därefter.

16. Inför High Court har Bacardi och Cellier särskilt anfört att Dorna till följd

av Newcastles ingripande har underlåtit att uppfylla sin skyldigheter enligt avtalet och att detta ingripande inte kan motiveras "med hänvisning till Evin-lagen", eftersom denna inte är förenlig med artikel 49 EG. Dels inskränks genom denna lag nämligen möjligheten att göra reklam för alkoholhaltiga drycker i samband med sådana sportevenemang som äger rum i andra medlemsstater men som TV-sänds i Frankrike, dels förbjuds eller inskränks genom denna lag möjligheten att i Frankrike utsända idrottsevenemang som äger rum i andra medlemsstater, när det i samband med sådana evenemang görs reklam för alkoholhaltiga drycker. Sökandena har följaktligen ansett att Newcastle är ansvarigt gentemot dem för att Dorna förmåtts att inte uppfylla sina skyldigheter enligt avtalet. I sitt svaromål har Newcastle bland annat åberopat att Dornas begäran att reklamen från Bacardi och Cellier skall tas bort är motiverad "med anledning av bestämmelserna i Evin-lagen", eftersom dessa bestämmelser är förenliga med artikel 49 EG.

17. I beslutet om hänskjutande har High Court angivit att CSA vid tillämpningen av förfarandekodexen enligt ett expertutlåtande har givit intrycket att vilja förhindra överträdelser av Evin-lagen endast vad avser reklamen för franska alkoholhaltiga drycker. Innehavarna av TV-rättigheter avseende sådana idrottsevenemang som äger rum utanför franskt territorium avstår således från att sälja reklamplats för sådana drycker, av rädsla för att förlora intäkter som vida överstiger intäkterna från försäljningen av TV-rättigheter i Frankrike. Till stöd för detta har bland annat ett uttalande av ekonomichefen i Newcastle åberopats. Enligt denne är

"(d)en franska lagen ett verkligt problem för de fotbollsklubbar som tävlar mot franska klubbar i UEFA-cupsmatcher. Den inskränker klubbarnas frihet att sälja reklamplats på sina områden. Det är faktiskt så att C.S.I. har en benägenhet att ge de engelska klubbarna rådet att vid dessa matcher inte acceptera reklam från tillverkare av alkohol för att säkerställa att de kan få så hög inkomst som möjligt från TV. Newcastle Uniteds nuvarande inställning är att till dess att Evin-lagens innehåll har blivit klarlagt kommer vi knappast att godta reklam för Bacardi, Cellier eller någon annan alkoholsort vid framtida matcher mot franska lag. Vi kan verkligen inte se några andra alternativ".

18. High Court ansåg således att den centrala frågan för att avgöra tvisten gällde huruvida Evin-lagen är förenlig med artikel 49 EG. High Court bedömde dock att det inte var lämpligt att fatta beslut i frågan utan att låta den franska regeringen yttra sig och beslöt därför att vilandeförklara målet och hos domstolen begära ett

förhandsavgörande beträffande följande frågor:

"1) Strider artiklarna L.17 till L.21 i Code des débits de boissons (den så kallade Evin-lagens bestämmelser), artikel 8 i dekret nr 92-280 av den 27 mars 1992 och bestämmelserna i Code de bonne conduite av den 28 mars 1995 mot artikel 59 i EG-fördraget (nu artikel 49 EG) i den utsträckning som de hindrar eller begränsar

a) reklam för alkoholhaltiga drycker vid idrottsevenemang som äger rum i andra medlemsstater än Frankrike när dessa evenemang skall visas i fransk TV, och

b) sändning i Frankrike av idrottsevenemang som äger rum i andra medlemsstater och vid vilka det förekommer reklam för alkoholhaltiga drycker?

2) Om så inte är fallet, strider det sätt på vilket Conseil Supérieur de l'Audiovisuel har tolkat och tillämpat dessa bestämmelser mot artikel 59 i EG-fördraget (nu artikel 49 EG) i den utsträckning de hindrar eller begränsar

a) reklam för alkoholhaltiga drycker vid idrottsevenemang som äger rum i andra medlemsstater än Frankrike när dessa evenemang skall visas i fransk TV, och

b) sändning i Frankrike av idrottsevenemang som äger rum i andra medlemsstater och vid vilka det förekommer reklam för alkoholhaltiga drycker?"

19. Förutom sökandena i målet vid den nationella domstolen har den franska regeringen, Förenade kungarikets regering och kommissionen yttrat sig i förfarandet vid domstolen. Under utredningen av målet har domstolen begärt vissa klargöranden från High Court beträffande tolkningsfrågans relevans för avgörandet av målet vid den nationella domstolen och har ställt frågor till de två regeringar som har ingivit yttrande för att få närmare upplysningar om den faktiska och rättsliga bakgrunden.

Rättslig bedömning

20. Förevarande fall uppvisar uppenbara särdrag som har samband med att en nationell domstol i Förenade kungariket, som har att avgöra frågan huruvida det enligt engelsk rätt uppstår skadeståndsansvar för ett bolag (Newcastle) för att ha förmått ett annat bolag (Dorna) att inte

uppfylla sina skyldigheter enligt avtal som ingåtts med ett tredje bolag (Bacardi och Cellier), anser att det för lösningen av tvisten är avgörande att veta huruvida en fransk lag (Evin-lagen), som trots att den inte är direkt tillämplig på de faktiska omständigheterna i målet har åberopats av det förstnämnda bolaget som motivering för dess beteende, är förenlig med gemenskapsrätten eller inte. Det är även egenartat att alla parter i målet vid den nationella domstolen, enligt uppgifterna i beslutet om hänskjutande,[7] i andra sammanhang än i det aktuella förfarandet förefaller ha ett väsentligt intresse av att få fastställt att denna lag är oförenlig med gemenskapsrätten.

21. Enligt min mening bör man, innan det bedöms huruvida en nationell lagstiftning som Evin-lagen är förenlig med gemenskapsrätten, när man ställs inför dessa särskilda omständigheter fråga sig huruvida domstolen är behörig att besvara tolkningsfrågan. Att denna begäran om förhandsavgörande skulle kunna upptas till sakprövning har nämligen öppet bestridits av såväl den franska regeringen som kommissionen, som i sitt yttrande till och med har begränsat sig till denna punkt och helt underlåtit att ta ställning i sak. Även om Förenade kungarikets regering har kommit till motsatt slutsats har den genom att ägna en del av sitt yttrande åt frågan huruvida begäran om förhandsavgörande kan upptas till sakprövning dessutom framhållit frågans vikt. Inledningsvis skall således denna punkt behandlas.

7 — Det kan i detta avseende särskilt hänvisas till den förklaring av ekonomichefen i Newcastle som återgivits av High Court och som citerats i avsnittet Bakgrund och förfarande i detta förslag till avgörande (punkt 17).

Huruvida domstolen är behörig

Parternas argument

22. Såsom framgått har den franska regeringen hävdat att begäran om förhandsavgörande inte kan upptas till sakprövning och särskilt påpekat att den franska lagen inte kan tillämpas utanför franskt territorium. Enligt den franska regeringen framgår av detta att endast det franska bolag som hade förvärvat sändningsrättigheterna (i förevarande fall CANAL+) skulle ha kunnat göra sig skyldig till en eventuell överträdelse av Evin-lagen, men förvisso inte Newcastle, som i själva verket har ingripit endast av fruktan för att förlora ersättningen för försäljningen av TV-rättigheterna.

23. Kommissionen anser på motsvarande sätt att frågan inte kan tas upp till sakprövning, eftersom Newcastle i vart fall inte hade skyldighet att iaktta de omtvistade bestämmelserna. Avgörande för detta bolags beteende har således, även enligt kommissionen, endast varit fruktan för att förlora det avtalade vederlaget för TV-rättigheterna avseende den aktuella matchen eller, mer allmänt av oron för att möjligheten att i framtiden sälja sändningsrättigheterna för de egna matcherna till de franska TV-kanalerna äventyras. Enligt kommissionen har den nationella domstolen dessutom, i två avseenden, inte motiverat beslutet om hänskjutande på ett tillfredsställande sätt. Först och främst har den nationella domstolen nämligen inte klarlagt på vilken grund Newcastle till stöd för sitt svaromål kan åberopa den franska

lagstiftningen. Den har således inte lämnat någon upplysning om frågornas relevans för att målet vid den nationella domstolen skall kunna avgöras. Vidare har den inte angivit huruvida och på grundval av vilken bestämmelse fruktan för ekonomiska förluster kan rättfärdiga inblandning i ett avtal som ingåtts mellan utomstående.

24. Förenade kungariket anser däremot att frågan är relevant för avgörandet av målet vid den nationella domstolen men har i detta hänseende dock tillfogat skäl som den nationella domstolen inte uttryckligen har angivit. Enligt Förenade kungariket omfattas sändningen av matchen mellan Newcastle och Metz i fransk television nämligen av en klausul i avtalet mellan Newcastle och CSI. Newcastle har således blandat sig i det avtal som Bacardi och Cellier ingått med Dorna, inte på grund av att det varit direkt skyldigt härtill enligt bestämmelserna i Evin-lagen utan för att inte underlåta att uppfylla en avtalsenlig skyldighet som indirekt eller uttryckligen innebär att den franska lagstiftningen skall följas i fråga om sändningen av matchen. Förenade kungariket anser att frågan om giltigheten av den franska lagstiftningen, i denna utsträckning och under denna förutsättning, faktiskt är relevant för målet vid den nationella domstolen.

25. Bacardi och Cellier som under det skriftliga förfarandet inte hade tagit ställning i denna fråga, har under förhandlingen slutligen erinrat om att Newcastle inför High Court hade sökt att urskulda instruktionerna till Dorna och hävdat att genomförandet av avtalet med det franska TV-bolaget skulle ha kunnat bli olagligt enligt fransk rätt om dessa instruktioner inte hade givits. Bacardi och Cellier har dessutom framhållit att de inte har bestridit att Newcastles beteende "motiverats av det förhållandet att den franska lagen föreligger och av effekterna av denna lag" men att de anser att detta, mot bakgrund av att lagen inte är förenlig med gemenskapsrätten, inte kan motivera Newcastles ingripande gentemot Dorna.

Bedömning

26. Då jag nu kommer till bedömningen av problematiken finns det enligt min mening anledning att först och främst erinra om att det enligt fast rättspraxis i princip "endast ankommer på den nationella domstol vid vilken tvisten är anhängig, och som är ansvarig för det rättsliga avgörande som skall följa, att med hänsyn till omständigheterna i målet bedöma både behovet av att begära ett förhandsavgörande för att kunna avkunna dom och relevansen av de frågor som den ställer till domstolen". [8]

27. Domstolen förbehåller sig dock som bekant ett utrymme för skönsmässig bedömning i fråga om de nationella domstolarnas bedömning, som i förekommande

8 — Dom av den 13 juli 2000 i mål C-36/99, Idéal Tourisme (REG 2000, s. I-6049), punkt 20. För ett liknande resonemang se, bland annat, dom av den 15 december 1995 i mål C-415/93, Bosman (REG 1995, s. 4921), punkt 59 och dom av den 15 juni 1999 i mål C-421/97, Tarantik (REG 1999, s. I-3633), punkt 33.

fall kan sträcka sig till att inte ta upp frågan till sakprövning. Domstolen har vid flera tillfällen särskilt "ansett att den inte kan avgöra en fråga som en nationell domstol har ställt, när det på ett uppenbart sätt framgår att den tolkning eller bedömning av en gemenskapsrättslig regels giltighet som den nationella domstolen har begärt saknar samband med förfarandets förlopp eller syftet med tvisten vid den nationella domstolen eller när frågan är hypotetisk". [9] Enligt denna rättspraxis skall EG-domstolen "[o]m det framgår att den ställda frågan uppenbart saknar relevans för avgörandet av den tvisten... fastställa att anledning saknas för den att döma i saken". [10] Med denna utgångspunkt har det även fastställts att "[f]ör att möjliggöra för EG-domstolen att fullgöra sin uppgift enligt fördraget är det viktigt att de nationella domstolarna anger varför de anser att ett svar på deras frågor behövs för att de skall kunna döma i målet, om inte skälen entydigt framgår av handlingarna i målet". [11]

28. I detta förslag till avgörande är det dessutom intressant att notera att enligt rättspraxis, vid bedömningen av huruvida en begäran om förhandsavgörande kan upptas till sakprövning, "EG-domstolen för sin del bör iaktta särskild vaksamhet när den, inom ramen för en rättegång mellan enskilda, föreläggs en fråga som är avsedd att möjliggöra för den nationella domstolen att bedöma om en annan medlemsstats lagstiftning är förenlig med gemenskapsrätten". [12]

29. Sedan detta klarlagts måste jag notera att frågans relevans i huvudsak motiveras med hänvisning till parternas argument i beslutet om hänskjutande. Såsom även kommissionen har påpekat förefaller parterna att i andra sammanhang än i det aktuella förfarandet ha ett gemensamt intresse av att det skall fastställas att Evin-lagen är oförenlig med gemenskapsrätten. [13] I beslutet om hänskjutande anges närmare bestämt dels att Newcastles ingripande i Bacardis och Celliers avtal med Dorna, enligt Bacardi och Cellier, "inte (kunde) motiveras med stöd av Evin-lagens bestämmelser eftersom dessa bestämmelser strider mot artikel 59 i EG-fördraget (nu artikel 49 EG)", dels att Newcastle i sitt svaromål bland annat gjort gällande att "Newcastle var i sin fulla rätt att instruera Dorna att med stöd av Evin-lagens bestämmelser ta bort reklamen för Bacardi och Cellier eftersom Evin-lagens bestämmelser är förenliga med artikel 59 i EG-fördraget". För att ange sina skäl för att begära ett förhandsavgörande har High Court endast påpekat att "(f)rågan om Evin-lagens bestämmelsers lagenlighet är av central betydelse för utgången i målet vid den nationella domstolen".

9 — Domen i det ovannämnda målet Idéal Tourisme, punkt 20. Se även dom av den 16 juli 1992 i mål C-343/90, Lourenço Dias (REG 1992, s. I-4673; svensk specialutgåva, volym 13, s. 69), punkterna 17 och 18, dom av den 16 juli 1992 i mål C-83/91, Meilicke (REG 1992, s. I-4871; svensk specialutgåva, volym 13, s. 105), punkt 25, domen i det ovannämnda målet Bosman, punkt 61, och dom av den 9 mars 2000 i mål C-437/97, EKW och Wein & Co. (REG 2000, s. I-1157), punkt 52.

10 — Domen i det ovannämnda målet Lourenço Dias, punkt 20.

11 — Dom av den 16 december 1981 i mål 244/80, Foglia mot Novello (REG 1981, s. 3045; svensk specialutgåva, volym 6, s. 243), punkt 17.

12 — Ibidem punkt 30.

13 — Jämför ovan punkt 17.

30. Sedan High Court i enlighet med artikel 104.5 i rättegångsreglerna av domstolen anmodats att klargöra skälet till att svaret på tolkningsfrågorna ansågs vara nödvändigt för att den nationella tvisten skulle kunna avgöras påpekade High Court att ansvaret i Förenade kungariket "för den skada som förorsakats av uppvigling till ett avtalsbrott" inte föreligger om det finns en "giltig ursäkt" för denna "uppvigling". High Court har vidare angivit att man, för att fastställa vad en sådan "ursäkt" kan vara, framför allt måste hänvisa till det "sunda förnuftet" hos den nationella domstolen, som har att beakta alla relevanta omständigheter. High Court har således i allmänna ordalag erinrat om att Newcastle i målet vid den nationella domstolen i sitt svaromål hävdade att bolaget var i sin fulla rätt att ge instruktioner om att ta bort reklamskyltarna, bland annat eftersom "dessa instruktioner hade givits eftersom man skäligen kunde tro att en underlåtenhet att göra detta skulle innebära att fransk lagstiftning överträddes". Sökandena hade svarat att ett sådant försvar som grundats på nationell rätt "inte kunde godtas med hänsyn till gemenskapsrätten, eftersom Evin-lagen i vart fall strider mot artikel 59 i EG-fördraget (nu artikel 49 EG), som har direkt effekt". High Court ansåg således på denna grund att det för ett korrekt förfarande var lämpligt att begära ett förhandsavgörande av EG-domstolen i den fråga om gemenskapsrätten som parterna hade väckt.

31. Enligt min mening ger detta svar vid handen att begäran om förhandsavgörande grundar sig på parternas argument, enligt vilka

i) Newcastle skäligen kunde anse att dess underlåtenhet, om det inte hade ingripit gentemot Dorna, skulle ha inneburit en överträdelse av Evin-lagen,

ii) avsikten att undvika en överträdelse av Evin-lagen kunde "ursäkta" Newcastles ingripande, och således innebära ansvarsfrihet för bolaget i fråga, endast under förutsättning att denna lag ansågs vara förenlig med gemenskapsrätten.

På denna grundval ansåg High Court således att det fanns skäl att ställa en fråga till EG-domstolen om Evin-lagens förenlighet med artikel 49 EG.

32. Härigenom har High Court emellertid visat att frågans relevans grundats enbart på parternas argument. I beslutet om hänskjutande finns det nämligen inte ens *prima facie* någon antydan till bedömning i frågan huruvida dessa argument är välgrundade, särskilt inte i frågan om de rättsliga förutsättningar som enligt parterna ligger till grund för att utgången i målet vid den nationella domstolen är beroende av huruvida den franska lagstiftningen är förenlig med gemenskapsrätten eller inte.

33. Framför allt har High Court inte klargjort huruvida, för det fall Evin-lagen skulle förklaras vara förenlig med gemenskapsrätten, ingripandet gentemot Dorna enligt dess bedömning skall anses vara "ursäktligt". Såsom Newcastle har hävdat i sitt svaromål kunde det skäligen anse att dess underlåtenhet i motsatt fall skulle innebära en överträdelse av fransk lagstiftning. I avsaknad av ett ställningstagande från den nationella domstolen på denna punkt är frågans relevans för målet vid den nationella domstolen således uteslutande knuten till det förhållandet att ett argument från Newcastle eventuellt kan godtas. Argumentet i fråga är dessutom högst diskutabelt, då det uppenbart har en felaktig tolkning av den franska lagstiftningen som grund. Det förefaller nämligen inte vara särskilt "skäligt" att anse att en underlåtenhet från Newcastles sida skulle innebära en överträdelse av Evin-lagen. Såsom även den franska regeringen och kommissionen har påpekat är det nämligen tydligt att det i denna lag inte föreskrivs någon som helst skyldighet för det engelska bolaget, och att det endast är det franska TV-bolaget som hade förvärvat sändningsrättigheterna som hade kunnat bli ansvarigt för en överträdelse. Såsom den franska regeringen och kommissionen likaså har noterat, kan det dessutom även i sak betvivlas huruvida Newcastles argument är välgrundade, eftersom vissa uppgifter i beslutet om hänskjutande kan ge intrycket att Newcastles ingripande snarare dikterats av fruktan för att förlora TV-intäkter för det fall det franska TV-bolaget förvägrades sända matchen. [14]

34. Även om man skulle instämma i Newcastles uppfattning att avsikten att undvika en inte närmare preciserad överträdelse av Evin-lagen ursäktar dess ingripande gentemot Dorna, kvarstår det faktum att High Court inte har klarlagt huruvida en sådan ursäkt enligt dess bedömning, såsom Bacardi och Cellier har hävdat, förlorar sin betydelse för det fall domstolen skulle fastställa att en lagstiftning av samma typ som den franska inte är förenlig med gemenskapsrätten. Om man godtar avsikten att förhindra en överträdelse av denna lagstiftning såsom en godtagbar ursäkt för Newcastles handlingssätt (och Newcastle således inte är skadeståndsskyldigt för detta), är det på intet sätt klart varför en sådan ursäkt automatiskt skall förlora sin betydelse om det fastställs att den lagstiftning vars iakttagande Newcastle har velat säkerställa strider mot gemenskapsrätten. Mot bakgrund av rättsprinciperna om rättssäkerhet och om skydd för berättigade förväntningar och till följd av presumtionen att nationella bestämmelser är förenliga med gemenskapsrätten skulle jag snarare säga att den inte skulle göra det. Det synes nämligen åtminstone tvivelaktigt att ett rättssubjekt som har handlat med iakttagande av lagen i en medlemsstat (som det dessutom är straffbelagt att överträda) kan göras ansvarigt för det förhållandet att denna lag i det följande visar sig vara oförenlig med gemenskapsrätten.

35. High Court har inte tagit ställning till dessa preliminära frågor och har således inte klargjort skälen till att det *enligt dess bedömning* är nödvändigt för att det vid

14 — Se i detta avseende redogörelsen av ekonomichefen i Newcastle, som refererats i punkt 17 ovan.

domstolen anhängiga målet skall kunna avgöras att EG-domstolen fastställer huruvida en lagstiftning av Evin-lagens typ är förenlig med artikel 49 EG. Med hänsyn till förevarande falls speciella karaktär, anser jag således att då det saknas en föregående bedömning av de juridiska argument som ligger till grund för behovet att begära ett förhandsavgörande får den fråga som väckts en rent hypotetisk karaktär. Det är i vart fall osäkert huruvida domstolens dom är användbar för avgörandet av målet vid den nationella domstolen och huruvida den inte endast är ett behändigt prejudikat som parterna kan åberopa på annat håll.

36. Jag tror för övrigt inte att tolkningsfrågan med fog kan anses vara relevant. Förenade kungarikets regering (vars argument Bacardi och Cellier delvis har anslutit sig till under förhandlingen) har hävdat att så är fallet och påpekat att Newcastle inte har ingripit gentemot Dorna på grund av någon direkt skyldighet enligt bestämmelser i Evin-lagen, utan för att inte underlåta att uppfylla sina skyldigheter enligt det avtal som ingåtts med CSI. Det är nämligen inte på denna grund som High Court har befunnit tolkningsfrågan relevant. High Court har i sitt svar på domstolens begäran om förtydliganden inte ens nämnt avtalet mellan Newcastle och CSI. Skälet till att ursäkten avseende avsikten att följa avtalet med CSI skulle förlora sin betydelse om domstolen fastställde att en lagstiftning av Evin-lagens typ är oförenlig med artikel 49 EG är under alla omständigheter även i detta fall ett mysterium.

37. Mot bakgrund av ovan anförda synpunkter och med hänsyn till förevarande falls särskilda karaktär anser jag således att domstolen inte är behörig att besvara frågorna från High Court.

Förslag till avgörande

38. Mot bakgrund av ovan anförda synpunkter föreslår jag därför att det skall fastställas att domstolen inte är behörig att besvara frågorna från High Court.